

Sfîntu Gheorghe :

Colocviul teatral al naționalităților conlocuitoare (I)

„Pe aceste meleaguri, de-a lungul secolelor, au conviețuit împreună români, maghiari, germani, sirbi și alte naționalități. În lupta și munca comună au învățat că trebuie să facă totul pentru a fi egali în drepturi, stăpîni pe destinele lor, pentru a respinge hotărît politica de învrăjbire promovată de clasele exploatatoare, de cercurile reacționare imperialiste, politică ce a servit întotdeauna cîmînării și asupririi popoarelor.”

Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu
la Forumul tineretului

Aflat, în aprilie 1980, la cea de-a doua ediție, Colocviul teatral al naționalităților conlocuitoare, de la Sfîntu Gheorghe, reprezintă, prin profilul său, un exemplu concret, viu, al politicii naționale a partidului nostru, care asigură deplina egalitate, în toate domeniile de activitate, pentru toți cetățenii țării. Colocviul de la Sfîntu Gheorghe este o mărturie elocventă a politicii partidului și statului nostru, care sprijină complex și consecvent înflorirea culturii și artei naționalităților conlocuitoare; acesteia i se creează, în contextul continuiei dezvoltări a mișcării teatrale românești, condiții favorabile pentru obținerea unei noi calități, în consonanță cu cerințele actualei etape de dezvoltare a României socialiste.

Înscris în seria festivalurilor și colocviilor integrate în marele Festival național „Cîntarea României”, Colocviul teatral de la Sfîntu Gheorghe ilustrează, în mod pregnant și semnificativ, procesul de continuă democratizare și descentralizare a mișcării noastre teatrale.

Organizat de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, în colaborare cu Comitetul pentru cultură și educație socialistă al județului Covasna, cu Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale (A.T.M.) și cu Teatrul Maghiar de Stat din Sfîntu Gheorghe — gazdă ospitalieră —, Colocviul a dobîndit rezonanțe profunde, de ordin politic și artistic. În primul rînd, prin valoarea programatică a manifestărilor închinete operei de educare comunistă a tuturor oamenilor muncii în spiritul patriotismului, al umanismului socialist, al unității ce

caracterizează munca și lupta poporului, a întregii noastre națiuni, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. În al doilea rînd, prin amplul ecou stîrnit în public de seria acțiunilor cultural-cetățenești cuprinse în programul celor nouă zile. Oaspeților li s-a oferit prilejul să cunoască aspecte caracteristice ale realității din județul Covasna, aflat în plin avînt constructiv, să viziteze unități industriale, unde s-au produs semnificative dialoguri între producătorii de bunuri materiale și făuritorii de cultură.

Participarea masivă a publicului din oraș și din județ, adeziunea lui însușită la toate spectacolele aflate în competiție, indiferent de limba în care se rosteau replicile, a atestat, și de astă dată, oportunitatea Colocviului, a cărei instituționalizare statornicește o binevenită tradiție.

Alături de spectatori entuziaști, au fost prezenți la această întîlnire numeroși oameni de teatru din întreaga țară: dramaturgi, regizori, critici, actori, directori de teatru, care, animați de un creator spirit de colaborare și prietenie, au examinat cu răspundere politică și exigență estetică activitatea creatoare din teatre.

Și actuala ediție a pus față în față artiștii profesioniști și artiștii amatori. La Casa de cultură din Sfîntu Gheorghe, echipa Teatrului popular din Odorheiul Secuiesc a prezentat, cu mult succes, piesa tinărului autor Salamon András, *Porumbelii în ninsoare*; după reprezentație, a avut loc un schimb de opinii între profesioniști și amatori, despre activitatea colectivului și perspectivele ei.

Prestigiul actualiei ediții a fost asigurat de afișul bogat, variat ca tematică și modalități artistice, de participarea tuturor teatrelor naționalităților conlocuitoare, cu piese reprezentative semnate de dramaturgi de frunte. Spectacolele au fost (în ordinea programării): *Vrăjitoarea*, adaptare după trilogia lui Móricz Zsigmond, de Sylvester Lajos și Nemes Levente (Teatrul Maghiar de Stat din Sfântu Gheorghe); *Ușa nu e încuiată* de Kocsis István (Teatrul Național din Tirgu Mureș — secția maghiară); *Cain și Abel* de Sütő András (Institutul de teatru „Szentgyörgyi István” din Tirgu Mureș); *Coroana de aur* de Kocsis István (Teatrul de Stat din Oradea — secția maghiară); *Menahem Mendel, om de afaceri* de Beno Popliker, după Șalom Alehem (Teatrul Evreiesc de Stat); *Hughenotii* de Székely János (Teatrul de Nord din Satu Mare — secția maghiară); *Manechinele* de Csiki László (Teatrul Maghiar de Stat din Sfântu Gheorghe); *Un leagăn pe cer* de Sütő András (Teatrul Maghiar de Stat din Timișoara); *Dragoste și moarte* de Teodor Mazilu (Teatrul de Stat din Sibiu — secția germană); *Floriile unui geambaș* de Sütő András (Teatrul „Bulandra”); *Două surori* de Hans Kehrler (Teatrul German de Stat din Timișoara); *A cincea lebădă* de Paul Everac (Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca); și, în afara concursului, *Nu pot trăi fără lăutari* de Móricz Zsigmond (Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca).

Despre unele dintre aceste spectacole s-au publicat cronici ample în paginile revistei noastre; despre altele vom relata

în numărul viitor. Notațiile de față încearcă să cuprindă succint principalele idei care s-au desprins din spectacole și din discuțiile purtate.

Trei dimineți au fost consacrate debaterilor.

În diversitatea de opinii, s-au reliefat puncte de vedere interesante, deosebit de importante sub raportul politicii noastre teatrale. Din unghiuri de vedere nuanțat diferite, dar de pe aceeași platformă politică și ideologică — programul Partidului Comunist Român, de pe aceeași poziție filozofică și estetică, au fost subliniate aspectele caracteristice, prin care se reflectă, potrivit specificului și tradițiilor proprii, realitățile contemporane din țara noastră.

Condușe cu competență și răspundere de criticii Gálfalvi Zsolt, Valentin Silvestru, Margareta Bărbuță, discuțiile au reliefat interesante puncte de vedere, printre care ale scriitorilor Sütő András și Csiki László; ale autorului adaptării *Vrăjitoarea*, Sylvester Lajos; ale regizorilor Hunyadi András, Kovács Levente, Kovács Ferenc, Seprődi Kiss Attila, Horváth Béla, Völgyesi András; ale actorilor Sinka Károly și Csiki András; ale criticilor Szőcs István, Kacsir Maria, Pall Arpad, Stelian Vasilescu, Mihai Crișan, Koczka György, Deac Marius și Ion Calion. Am reținut, mai cu seamă, dialogul dintre dramaturgii Méhes György și Hans Kehrler, care a furnizat auditoriului prețioase date despre procesul de creație al dramaturgului, despre legătura sa cu realitatea, cu viața, despre conștiința răspunderii sale față de reflectarea adevărului, despre mesajul patriotic

P R E M I I L E

Premiul pentru cel mai bun spectacol :

■ **DOUA SURORI** de Hans Kehrler, Teatrul German de Stat din Timișoara.

Premiul pentru regie :

■ **SEPRÓDI KISS ATTILA**, pentru realizarea spectacolului *Manechinele* de Csiki László, Teatrul Maghiar de Stat din Sfântu Gheorghe.

Premiul pentru scenografie :

■ **KEMÉNY ÁRPÁD**, pentru decorurile și costumele spectacolului *Manechinele*.

Premiul pentru cea mai bună interpretare a unui rol masculin :

■ **ION CARAMITRU**, pentru rolul Nagelschmidt, în spectacolul *Floriile unui geambaș* de Sütő András, Teatrul „Bulandra”.

Premiul pentru cea mai bună interpretare a unui rol feminin (ex aequo) :

■ **SZÉLES ANNA**, pentru rolul Dufy, în spectacolul *A cincea lebădă* de Paul Everac, Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca.

■ **MOLNÁR GIZELLA**, pentru rolul Soția din spectacolul *Manechinele*.

și umanist al lucrărilor, despre limbajul literar artistic. Dialogul a relevat, de asemenea, interdependența dintre scriitor și creatorii spectacolelor, legătura dintre generații, a dezvăluit „misterul” renașterii Teatrului German din Timișoara. Datorită opțiunilor sale repertoriale și spiritului de echipă, acest teatru a reușit să obțină, la Colocvii, Premiul pentru cel mai bun spectacol.

Dezbaterile asupra spectacolelor au examinat lucid și obiectiv, critic și autocritic, metodologia investigării dramaturgiei în vederea alcătuirii repertoriului, coeficientul valoric al acestuia, în raport cu exigențele și nevoile culturale ale publicului și ale creatorilor noștri. S-a considerat că repertoriul actualei ediții a cuprins lucrări valoroase, cu un arc tematic larg deschis spre aspirațiile de libertate și progres ale omului, spre misiunea sa etică și morală, și de reală ținută literară. S-a remarcat absența pieselor minore, a lucrărilor facile. Perioada dintre cele două ediții a fost caracterizată printr-o eflorescență a dramaturgiei, ale cărei trăsături principale s-au dovedit a fi *maturitatea*, deschiderea spre universal, dezbateră unei problematice de esență filosofică, în care politicul este consubstanțial ontologicului, iar istoria se încorporează actualității. S-a subliniat contribuția originală la dezvoltarea dramaturgiei contemporane a unor scriitori reprezentativi ca Sütő András, Székely János, Kocsis István, Csiki László, — care alături de Horia Lovinescu, Paul Everac, Teodor Mazilu, Marin Sorescu, Romulus Guga — explorează, prin opere de mare

diversitate stilistică, simbolul și metafora scenică, parabola dramatică. S-a evidențiat și aportul deosebit al dramaturgului german Hans Kehr, a cărui dramă, *Două surori*, reprezintă o pagină valoroasă în capitolul dramei politice contemporane.

Observațiile au vizat întoarcerea cu prea multă insistență a unor autori spre un trecut îndepărtat. Afișul festivalului vedește necesitatea preocupării mai active a scriitorilor și a teatrelor naționalităților pentru creații dramatice în stare să exprime avântul revoluționar, procesele sociale și cazurile de conștiință proprii realității noastre socialiste, aspirațiile omului nou, constructor al socialismului. S-a reținut ideea necesității de a promova scrieri angajate, cu eroi ofensivi, capabili să dea un răspuns concludent problemelor etice și sociale cu care se confruntă. S-a constatat, nu fără regret, diminuarea preocupării pentru satiră și comedie.

Pe agenda discuțiilor s-a înscris cu interes propunerea lui Domokos Géza, președintele juriului, de a se lărgi profilul Colocviului teatral de la Sfântu Gheorghe, incluzându-se alături de dramaturgia originală, scrieri universale contemporane și clasice. Potențialul creator al teatrelor naționalităților se va putea afirma, în această perspectivă, cu și mai multă strălucire.

Cu satisfacție s-au înregistrat la această ediție experiențele pozitive, succesele reale dobândite de tinerii interpreți ai Institutului de la Tirgu Mureș, de Teatrul din Sfântu Gheorghe, de colectivul de la Satu Mare. S-a analizat, totodată,

Premiul pentru cel mai bun rol episodic :

■ **TÖRÖK ISTVÁN**, pentru rolul Temnicerului, în spectacolul **Hughenot** de Székely János, Teatrul de Nord din Satu Mare — secția maghiară.

Premiul special al juriului :

■ Pentru spiritul de echipă manifestat în creația spectacolului **Cain și Abel** de Sütő András, la Institutul de teatru „Szentgyörgyi István” din Tirgu Mureș. Spectacolul a obținut și **Premiul revistei „Ifjűmunkás”**.

Diploma ziarelor „Cuvintul nou” și „Megyci Tűrők” din Sfintu Gheorghe :

■ Compozitorilor **EUGEN KOFFLER** și **ADALBERT WINKLER**, pentru muzica spectacolului **Menahem Mendel, om de afaceri** de Benno Popliker, după Șalom Alehem, Teatrul Evreiesc de Stat din București.

Diploma revistei „Brassól Lapok” :

■ Pentru realizarea scenelor de masă în spectacolul **Un leagăn pe cer** de Sütő András, Teatrul Maghiar de Stat din Timișoara (regizor, Cseresnyés Gyula).

faptul că unele trupe prestigioase, ca acelea ale Teatrului Național din Tîrgu Mureș, Teatrului Maghiar din Timișoara și secția maghiară a Teatrului din Oradea s-au prezentat sub posibilitățile lor. Critica a vizat cu deosebire lipsa transpunerilor scenice originale, în care să se poată distinge trăsături caracteristice limbajului teatrului modern. În această ordine de idei, s-a făcut simțită absența din competiție a unor regizori precum Harag György, Kincses Elemér, Szábo József. Enunțînd nevoia creșterii spiritului de răspundere față de actul artistic, discuțiile au reamintit obligațiile regizorilor față de repertoriul național, rolul lor în diversificarea formulelor de spectacol, precum și în munca de perfecționare a actorilor. Insuficient aprofundată, analiza producțiilor scenografice a scos totuși la iveală o oarecare rămînere în urmă, în acest domeniu, în raport cu peisajul teatral actual.

La colocviul final, desfășurat în prezența tovarășului Cristea Chelaru, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a luat cuvîntul tovarășul Constantin Măciucă, directorul adjunct al Direcției artelor și instituțiilor de spectacol. După ce a întreprins o sinteză a discuțiilor și a conturat tabloul de ansamblu al realizărilor din activitatea teatrală a naționalităților, unele progrese obținute în domeniul îmbunătățirii calității dramaturgiei; după ce a subliniat importanța Colocviului, utilitatea schimbului creator de idei și opinii, de experiență, pentru dezvoltarea și perfecționarea creației dramatice și a spectacolului — expresie a adîncului proces de democratizare a culturii — vorbitorul a concretizat, în concluzii, cîteva orientări legate de politica noastră teatrală; el a cerut să se intensifice preocuparea pentru dramaturgia originală contemporană, pusă în slujba edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a atrase atenția

asupra necesității unui program coerent de introducere în repertoriul teatrelor naționalităților a scrierilor originale contemporane, pledînd pentru preponderența premierelor absolute cu piese de mare eficiență educativă. Afîrmînd progresul obținut în schimbul reciproc de valori, vorbitorul a insistat asupra nevoii de a activa prezentarea celor mai bune piese românești pe scenele teatrelor naționalităților și a dramaturgiei valoroase a naționalităților în teatrele românești. Pentru a marca, așa cum se cuvine, acest semnificativ schimb de valori, el a menționat datoria ce le revine teatrelor de a asigura, în distribuția spectacolelor, cele mai bune forțe de care dispun, în toate sectoarele: regie, scenografie, interpretare. În vederea dezvoltării artei spectacolului, a depășirii stadiului actual, de oarecare stagnare, va trebui valorificat cu mai multă consecvență potențialul creator. Printre sarcinile viitoare, e cazul să înscrim, astfel, și intensificarea schimbului de regizori, de scenografi. S-a cerut apoi teatrelor să acorde o mai mare atenție *programării* spectacolelor în repertoriu, asigurînd preponderență montărilor importante, cu bogat conținut politic și social. E necesară, totodată, o mai bună organizare a turneelelor, asigurîndu-se pătrunderea în mase largi a celor mai bune spectacole ale teatrelor naționalităților.

Cu aceste importante și limpezi idei, Colocviul artiștilor naționalităților conlocuitoare din România socialistă, desfășurat în patru limbi, va putea impune, neîndoios, la viitoarea ediție, în culori mai bogate și mai strălucitoare, mesajul de prietenie, de frăție și de înțelegere, unitatea în munca și lupta pentru înfăptuirea revoluției culturale, a operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Valeria Ducea

telex-,,teatrul“•telex-,,teatrul“•telex-,,teatrul“

Primim din partea Teatrului pentru tineret și copii din Iași: Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Comitetul județean al culturii și educației socialiste Iași și Teatrul pentru copii și tineret din Iași organizează un concurs de creație dramatică pentru copii și tineret. Se primesc piese într-un act sau două, avînd maximum 30 de pagini de manuscris. Cele

mai bune lucrări vor fi premiate. Termen de predare: 1 octombrie 1980.

● Scriam, cu cîteva numere în urmă, despre asaltul tinerilor regizori asupra „Redutei“ I. L. Caragiale. Iată, încă un tîndr regizor, Petru Ionescu de la Teatrul „Mihai Eminescu“ din Botoșani, și-a luat inima în dinți și montează O noapte furtunoasă.

● Regia exercită o atrac-

ție irezistibilă asupra oamenilor de teatru. După actori, dramaturgi, scenografi, iată și secretari literari „făcînd regie“. De curînd, la Satu Mare, a avut loc premiera piesei Regele cu roaba de Marton Lili, în regia secretarului literar Gyöngyösi Gabor. Pe cînd și cronicarii? ●

(Continuare în p. 24)